

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2023

Chișinău

**privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte
normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice)**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică)

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul energiei

Victor PARLICOV

Ministrul Justiției

Veronica MIHAILOV-MORARU

Vizează:

Secretar general al Guvernului

Artur MIJA

Aprobată în şedinţa Guvernului
din

L E G E
pentru modificarea unor acte normative
(modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică

Art. I. - Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 413), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Clauza de armonizare se completează cu următorul text:

„Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 326 din 8 decembrie 2011”.

2. Articolul 2:

Se completează cu următoarele noțiuni:

„informații cu caracter exact – informații care indică un ansamblu de circumstanțe existente sau despre care există motive justificate de a crede că vor exista, un eveniment care a avut loc sau despre care există motive justificate de a crede că va avea loc și care sunt suficient de precise pentru a duce la o concluzie în legătură cu efectul posibil al tuturor circumstanțelor sau al evenimentului asupra prețurilor la produsele energetice angro”.

„capacitate de consum – consum de energie electrică al unui consumator final atunci când instalația/instalațiile de utilizare a/ale acestuia funcționează la capacitate maximă. Acesta include toată cantitatea de energie electrică consumată de către consumatorul final respectiv ca entitate economică unică, în măsura în care consumul respectiv are loc pe piețe cu prețuri angro intercorelate. La aplicarea prezentei noțiuni nu se ia în considerare consumul de energie electrică la locurile individuale de consum care aparțin aceluiași consumator final și care au o capacitate de consum mai mică de 600 GWh/an, în măsura în care locurile de consum respective nu exercită o influență comună asupra prețurilor de pe piața angro a energiei electrice datorită amplasării acestora, din punct de vedere geografic, pe piețe relevante diferite”;

„componentă de echitate – obligațiune de plată unică reciprocă ca urmare a relațiilor contractuale, determinată conform Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice aprobate de Agenție, și percepută de la consumatori sau de la furnizor ce are impusă obligația de serviciu public stabilită la art. 72 în cazul schimbării furnizorului sau a rezoluțiunii contractului de furnizare a energiei electrice și în cazul în care devierile financiare ale furnizorului depășesc valoarea procentuală a venitului reglementat stabilită în Metodologie pentru a putea fi inițiată de către furnizor sau de către Agenție procedura de ajustare a prețurilor în vigoare.”

„informații privilegiate – informații cu caracter exact care nu au fost făcute publice, care se referă în mod direct sau indirect la unul sau mai multe produse energetice angro și care, dacă ar fi făcute publice, ar putea influența în mod semnificativ prețul produselor energetice angro. În sensul prezentei noțiuni, prin informații se înțelege:

a) informațiile care trebuie făcute publice în conformitate cu prezenta lege, cu Regulamentul privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic, cu Codurile rețelelor electrice și cu Regulile pieței energiei electrice;

b) informațiile cu privire la capacitatea și utilizarea instalațiilor de utilizare, a centralelor electrice sau a rețelelor electrice de transport, inclusiv informațiile cu privire la indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestora;

c) informațiile care trebuie divulgate în conformitate cu prevederile actelor normative sau ale contractelor de pe piața angro a energiei electrice, în măsura în care aceste informații ar putea avea un efect semnificativ asupra prețului produselor energetice angro;

d) alte informații legate de piața energiei electrice pe care un participant la piață ar putea să le folosească pentru a lua decizia de a efectua tranzacții legate de un produs energetic angro sau de a emite un ordin de tranzacționare cu un astfel de produs”;

„punct de delimitare – loc în care instalațiile electrice ale consumatorului final se delimitează, în baza dreptului de proprietate, de instalațiile întreprinderii electroenergetice sau loc în care instalațiile electrice ale întreprinderilor electroenergetice se delimitează în baza dreptului de proprietate”.

La noțiunea „participant la piața energiei electrice” cuvântul „procură” se substituie cu cuvântul „cumpără”.

La noțiunea „piață a energiei electrice de echilibrare” cuvântul „procurării” se cu cuvântul „cumpărării”.

Noțiunea „piață a energiei electrice pe parcursul zilei” va avea următorul cuprins:

„piață a energiei electrice pe parcursul zilei – piață angro organizată de operatorul pieței de energie electrică, care asigură participanților la piață posibilitatea de a-și acoperi curba reală de sarcină pentru o zi de livrare, prin mecanisme de tranzacționare, prin care vânzarea și cumpărarea energiei electrice se efectuează în baza tranzacțiilor ce au loc pentru o zi de livrare, după închiderea pieței energiei electrice pentru ziua următoare și înainte cu un anumit interval de timp de începere a livrărilor”.

Noțiunea „piață a energiei electrice pentru ziua următoare” va avea următorul cuprins:

„piață a energiei electrice pentru ziua următoare – piață angro organizată de operatorul pieței de energie electrică care asigură participanților la piață mecanismele de tranzacționare pentru vânzarea și cumpărarea energiei electrice pentru fiecare interval de dispecerizare din ziua de livrare fizică a energiei electrice care urmează imediat după ziua de tranzacționare”.

Se completează cu noțiunea de „produse energetice angro” cu următorul conținut:

„produse energetice angro – următoarele tipuri de contracte și instrumente derivate, indiferent de locul sau modul lor de tranzacționare:

1) contractele de furnizare a energiei electrice, în cazul în care livrarea se efectuează în Republica Moldova sau în țările care sunt parte a Comunității Energetice;

2) contractele pentru prestarea serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice în Republica Moldova sau în țările care sunt parte a Comunității Energetice”.

Se completează cu noțiunea de „piețe organizate lichide/mature” cu următorul conținut:

„piețe organizate lichide/mature - piață a energiei electrice pe parcursul zilei și piață a energiei electrice pentru ziua următoare stabilite și funcționale, care întrunesc următoarele criterii:

a) există platforme de tranzacționare operaționale, bazate pe licitații sau pe mecanisme de tranzacționare prin corelare continuă, și unde piață energiei electrice pe parcursul zilei și piața energiei electrice pentru ziua următoare sunt funcționale de cel puțin 12 luni;

- b) este posibilă modificarea ofertelor până la o oră înainte de livrare (h-1);
c) produsele disponibile pentru a fi comercializate sunt în concordanță cu intervalul de decontare a dezechilibrului din zona respectivă de licitație”.

Se completează cu noțiunea de „tentativă de manipulare a pieței” cu următorul conținut:

„tentativă de manipulare a pieței – una din următoarele acțiuni:

1) efectuarea oricărei tranzacții sau emiterea oricărui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro cu intenția:

a) de a oferi indicații false sau de a da semnale înșelătoare în ceea ce privește cererea, oferta, sau prețul produselor energetice angro;

b) de a stabili, în mod artificial, a prețului unuia sau mai multor produse energetice angro, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul consideră că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin de tranzacționare este conform cu practicile de piață admise pe respectiva piață de energie electrică;

c) de a utiliza un instrument fictiv sau oricare altă formă de înșelăciune sau abuz de încredere, care transmite sau este de natură să transmită informații care nu corespund realității sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

2) difuzarea de informații, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv a internetului, sau prin orice alte mijloace, cu intenția de a oferi mesaje care nu corespund realității sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;”.

3. Articolul 3

Alineatul (2):

Se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) asigurarea integrității și transparenței pieței energiei electrice, inclusiv prin stabilirea obligațiilor participanților la piața angro a energiei electrice privind înregistrarea și privind publicarea informațiilor privilegiate în condițiile stabilite în prezenta lege, prin stabilirea interdicțiilor referitoare la manipularea pieței și la tranzacțiile bazate pe informații privilegiate, precum și prin stabilirea atribuțiilor specifice ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică în legătură cu investigarea potențialelor abuzuri pe piața angro a energiei electrice și a eventualelor tranzacții bazate pe informații privilegiate”;

Se completează cu litera n) cu următorul cuprins:

„n) asigurarea, la investigarea potențialelor abuzuri pe piața angro a energiei electrice a Republicii Moldova și a eventualelor tranzacții bazate pe informații privilegiate cu potențial efect transfrontalier, a cooperării Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu alte autorități de reglementare, în coordonare cu Comitetul de reglementare al Comunității Energetice”.

4. Articolul 7:

Alineatul (2) litera d) se completează cu următorul text „Stabilește și aprobă și alte prețuri reglementate prevăzute de prezenta lege”.

5. Articolul 9:

Alineatul 4 va avea următorul cuprins;

„(4) Consiliul de administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile reglementate, privind tarifele reglementate – în termen de cel mult 90 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării

corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate.”.

Se completează cu alineatele (5¹) și (5²) cu următorul cuprins:

„(5¹) În cazul situațiilor excepționale în sectorul electroenergetic, constatate în modul stabilit de lege, sau pe subiecte ce țin de disfuncționalitățile pe piața de energie electrică sau de securitatea aprovizionării cu energie electrică, proiectele de hotărâri, proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și aprobării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a Codului administrativ. Argumentarea necesității de aproba hotărârea/de a emite decizia în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la aprobare/emitere, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției, prin afișarea la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media. Hotărârile Agenției emise în temeiul prezentului alineat sunt executorii din momentul adoptării și nu pot fi suspendate de către instanța de judecată”.

„(5²) Hotărârile și deciziile Agenției care vizează sectorul energiei electrice, inclusiv hotărârile adoptate în conformitate cu articolul 85, articolul 95¹ și articolul 95², se supun controlului judecătoresc în modul stabilit de Codul administrativ. Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii de la data adoptării/emiterii sau, după caz, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova ori de la data indicată în textul actului adoptat/emis și produc efecte juridice obligatorii până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă contrară, emisă ca urmare a exercitării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției, cu excepția hotărârilor prevăzute la art. 214 alin. (10) din Codul administrativ nr. 116/2018, poate avea loc doar prin încheiere judecătorească și doar în privința reclamantului.

6. Articolul 12

La alineatul (9), după cuvintele „furnizarea energiei electrice” se completează cu textul „se eliberează pe un termen de 10 ani”, iar după cuvintele „licența pentru operarea pieței energiei electrice se eliberează” se completează cu textul „până la 10 ani, în conformitate cu Articolul 82¹ alineat (3)”.

7. Articolul 15, se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Titularul de licență pentru transportul energiei electrice, titularul de licență pentru distribuția energiei electrice este obligat să pună la dispoziția Agenției, în termenii și în condițiile stabilite de aceasta baza de date în format electronic, a consumatorilor finali, a utilizatorilor de sistem deserviți.”

8. Articolul 21:

Alineatul (1), după sintagma „securitatea aprovizionării cu energie electrică” se completează cu următorul text „sau a furnizării serviciilor de sistem și de echilibrare”;

La alineatul (5), sintagma „acoperite de ofertă” se substituie cu cuvântul „oferite”;

Se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) Măsurile de sprijin oferite prin ofertă asigură recuperarea investiției și pot conține obligații de serviciu public și/sau prețuri reglementate pentru energia electrică sau serviciul prestat”.

9. Articolul 53 va avea următorul cuprins:

Articolul 53. Codurile rețelilor electrice

(1) Pentru a asigura și gestiona un acces eficient și transparent la rețelele electrice, racordarea, exploatarea și dezvoltarea rețelilor electrice în legătură cu fluxurile transfrontaliere, exploatarea rețelilor electrice se efectuează în conformitate cu Codurile rețelilor electrice.

(2) Codurile rețelilor electrice stabilesc procedurile aplicate în scopul funcționării eficiente a sistemului electroenergetic și a pieței energiei electrice, în special în legătură cu:

a) alocarea capacității și gestionarea congestiilor;

b) cerințele tehnice pentru funcționarea centralelor electrice și instalațiilor de utilizare;

c) asigurarea echilibrului în sistemul electroenergetic;

d) accesul și racordarea la rețelele electrice;

e) securitatea operațională;

f) planificarea operațională și programarea;

g) reglarea frecvenței și rezervele;

h) gestionarea situațiilor de urgență și restabilirea livrării, inclusiv măsuri de limitare a consumului în caz de necesitate.

(3) Operatorul sistemului de transport care deține licență pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic elaborează proiectele codurilor rețelilor electrice. Operatorii de sistem sunt obligați să colaboreze cu operatorul sistemului de transport respectiv în vederea elaborării codului rețelilor electrice.

(3) La elaborarea și aprobarea codurilor rețelilor electrice, se va ține cont de obligațiile asumate de Republica Moldova în cadrul Tratatului Comunității Energetice. Agenția, de comun acord cu operatorul pieței și operatorul sistemului de transport care deține licență pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, va asigura transpunerea regulamentelor ce țin de funcționarea pieței energiei electrice, alocarea capacității și gestionarea congestiilor.

(4) Agenția publică pe pagina sa web oficială proiectele codurilor rețelilor electrice, și consultă participanții la piața energiei electrice, inclusiv utilizatorii de sistem, și autoritățile competente în conformitate cu actele normative în domeniu. Propunerile parvenite, precum și decizia privind acceptarea sau respingerea acestora se reflectă în sinteza recomandărilor care se publică pe pagina web oficială a Agenției. Codurile rețelilor electrice aprobate de Agenție se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, se plasează pe pagina web oficială a Agenției și pe paginile electronice ale operatorilor de sistem.

10. Articolul 63:

Se completează cu următoarele alineate cu următorul cuprins:

(3¹) Consumatorii finali care au încheiat contract cu furnizorul care are impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 72, au dreptul la alegerea liberă și la schimbarea furnizorului cu condiția că și-au onorat obligațiile de plată a energiei electrice consumate față de furnizorul respectiv și a fost aplicată după caz, componenta de echitate prevăzută la art. 87 alin. (3), precum și au dreptul de a dispune de toate datele relevante cu privire la consumul de energie electrică. Componenta de echitate prevăzută la art. 87 alin. (3) se aplică după caz, și în cazul rezoluțiunii contractului de furnizare a energiei electrice încheiat cu un furnizor care are impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 72.

(3²) Furnizorii cărora le-a fost impusă obligația de serviciu public stabilite la art. 72, percep sau achită, în cazul înregistrării unor devieri financiare negative sau respectiv pozitive care depășesc valoarea procentuală a venitului reglementat stabilită în Metodologie, de la/către

consumatorii finali care își schimbă furnizorul de energie electrică sau reziliază contractul de furnizare a energiei electrice o plată unică determinată conform formulei de calcul stabilite în Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice aprobate de Agenție și în clauzele obligatorii contractuale cu consumatorii casnici și noncasnici prevăzute în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice. La calculul componentei de corectare a venitului reglementat se ține cont de componenta de echitate.

(3³) Consumatorul final care solicită schimbarea furnizorului de energie electrică sau rezoluționarea contractului de furnizare a energiei electrice, și furnizorul de energie electrică, care are impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 72, constată întrunirea condițiilor pentru perceperea sau achitarea componentei de echitate, are dreptul de a se adresa către Agenție pentru verificarea și informarea despre valoarea devierilor financiare înregistrate de furnizorul respectiv.

Alineatul (4) se completează cu textul:

„Pentru locurile de consum la care consumatorii finali fac uz de dreptul de a schimba furnizorul ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la articolul 72 și încheie un contract de furnizare a energiei electrice, la preț negociat sau consumatorii finali rezoluționează contractul de furnizare a energiei electrice încheiat cu un furnizor ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la articolul 72 , acesta este în drept să revină la furnizorul care furnizează energie electrică în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public stabilite la articolul 72, la expirarea termenului de 12 luni de la data desfacerii contractului de furnizare a energiei electrice la preț reglementat”.

Alineatul (7) se completează cu textul:

„Nu se permite încheierea de către consumatorii noncasnici a două sau mai multe contracte de furnizare a energiei electrice pentru același loc de consum, în cazul în care unul din contractele de furnizare a energiei electrice ale consumatorului respectiv este încheiat cu un furnizor ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la articolul 72”.

11. Articolul 75 la alineatul (6) după cuvintele „activitatea operatorului pieței energiei electrice” se completează cu următorul text „gradul de lichiditate a piețelor organizate de energie electrică”.

12. Articolul 78 „Piața angro a energiei electrice” va avea următorul cuprins:

„(1) Tranzacțiile de vânzare-cumpărare a energiei electrice, inclusiv tranzacțiile de import sau export, tranzacțiile de vânzare-cumpărare a energiei electrice pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică, a energiei electrice de echilibrare, a capacităților de interconexiune, a serviciilor de sistem, a produselor conexe, la care participă producătorii, operatorii sistemelor de transport, operatorii sistemelor de distribuție și furnizorii se efectuează pe piața angro a energiei electrice.

(2) Piața angro a energiei electrice este organizată și funcționează în conformitate cu prezentul articol, cu Regulile pieței energiei electrice și cu alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție.

(3) Pe piața contractelor bilaterale, tranzacțiile de vânzare-cumpărare se efectuează de către participanții la piața energiei electrice în baza contractelor bilaterale, care se formează ținându-se cont de cerere și de ofertă, ca rezultat al unor mecanisme concurențiale sau al negocierilor. Participanții la piața contractelor bilaterale sânt în drept să se angajeze în tranzacții bilaterale,

inclusiv în tranzacții bilaterale de export sau de import al energiei electrice, cu respectarea obligațiilor stabilite în prezentul capitol și în Regulile pieței energiei electrice.

(4) Tranzacțiile de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe piețele centralizate de energie electrică se desfășoară în mod transparent, public și nediscriminatoriu.

(5) Participanții la piața angro a energiei electrice sunt obligați să păstreze timp de cel puțin 5 ani informațiile și documentele cu privire la tranzacțiile efectuate pe această piață.”

13. Articolul 80:

La alineatul (1), după sintagma „a capacităților de interconexiune” se completează cu textul „a serviciilor de echilibrare”, după cuvintele „se formează” se completează cu textul „de regulă”;

Se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În cazul serviciilor de echilibrare, serviciilor de sistem și a altor servicii conexe, Agenția stabilește mecanisme reglementate de achiziționare la prețuri reglementate în cazul în care numărul mic de participanți nu permite organizarea unei piețe concurențiale. Mecanismele reglementate se stabilesc temporar, pe perioada necesară asigurării condițiilor de funcționare a unei piețe concurențiale, în conformitate cu articolul 85¹”.

La alineatul (2), după cuvintele „piața serviciilor de sistem”, se completează cu cuvintele „inclusiv mecanismele temporare reglementate stabilite de Agenție”;

14. Se modifică articolul 81, alineatul (3), cupă cum urmează:

La litera j) după cuvintele „piața contractelor bilaterale” se completează cu textul „inclusiv prin mecanismele reglementate în conformitate cu prezenta lege”;

La litera q) se completează cu textul „și mecanisme temporare reglementate până la stabilirea unei piețe concurențiale”;

La litera r) se completează cu textul „și mecanisme temporare reglementate până la stabilirea unei piețe concurențiale”.

15. Se completează cu Articolul 81¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 81¹. Mecanisme aplicabile în cazul unor disfuncționalități pe piața angro a energiei electrice

(1) Disfuncționalitățile pe piața angro de energie electrică sunt:

a) Un număr insuficient de participanți la licitațiile organizate de furnizorul serviciului universal și furnizorul de ultimă opțiune conform articolul 68 alineat (8);

b) Un număr insuficient de participanți la piața energiei electrice de echilibrare și la piața serviciilor de sistem;

c) Creșteri nejustificate ale prețurilor pe piețele concurențiale de energie electrică;

d) Periclitarea asigurării consumatorilor finali cu energie electrică din cauza exportului declarat de energie electrică;

e) Insuficiență de timp pentru organizarea și desfășurarea licitațiilor pentru procurarea energiei electrice.

(2) Disfuncționalitățile pe piața angro de energie electrică se constată de Agenție, din oficiu sau la sesizarea unuia sau mai multor participanți la piața energiei electrice.

(3) În cazul apariției unei disfuncționalități pe piața angro de energie electrică, Agenția este în drept să întreprindă măsurile necesare pentru înlăturarea disfuncționalității sau asigurării

funcționării pieței energiei electrice, prin reducerea efectelor disfuncționalității. În acest scop, Agenția este în drept:

a) Să suspende temporar funcționarea pieței respective până la înlăturarea disfuncționalității;

b) Să limiteze sau să interzică temporar exporturile de energie electrică pentru toți producătorii și furnizorii licențiați sau numai pentru unii dintre aceștia;

c) Să stabilească obligații de serviciu public de vânzare a energiei electrice în cantități și la prețuri reglementate;

d) Să stabilească obligații de serviciu public privind achiziția centralizată de energie electrică, prin licitație sau prin negociere directă, necesară furnizorilor serviciului universal și de ultimă opțiune și operatorilor de sistem;

e) Să stabilească obligații de serviciu public pentru unul sau mai mulți producători de energie electrică care să participe la piața energiei electrice de echilibrare și la piața serviciilor de sistem sau să furnizeze servicii de echilibrare și servicii de sistem în cantități limitate de posibilitățile tehnice și la prețuri reglementate.

(4) În cazul în care măsurile dispuse de către Agenție nu sunt executate de către participanții pieței energiei electrice, Agenția aplică în privința acestora sancțiunea financiară prevăzută la art. 95 alin. (5) și sesizează Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața energiei electrice.

16. Articolul 82:

Alineatul (2) litera c) se expune în următoare redacție:

„c) întocmirea și prezentarea către operatorul sistemului de transport a notificărilor fizice de cumpărare și de vânzare a energiei electrice în conformitate cu tranzacțiile de vânzare-cumpărare încheiate pe piața energiei electrice pentru ziua următoare, respectiv pe piața energiei electrice pe parcursul zilei”.

Alineatul (9) va avea următorul cuprins:

„(9) Operatorul pieței energiei electrice colaborează cu operatorii piețelor energiei electrice din țările vecine în vederea cuplării piețelor. În acest sens, operatorul pieței are calitatea de operator unic desemnat să realizeze cuplarea internațională a pieței energiei electrice pentru ziua următoare și a pieței pe parcursul zilei”.

17. Se completează cu Articolul 82¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 82¹. Desemnarea operatorului pieței energiei electrice

(1) Guvernul desemnează operatorul pieței de energie electrică dintre agenții economici care și-au exprimat intenția de a organiza piețe centralizate de energie electrică, în baza următoarelor criterii:

a) Este filială înregistrată în Republica Moldova a unui operator desemnat al pieței de energie electrică dintr-o țară membră a Uniunii Europene;

b) Operatorul proprietar are experiență de minim 10 ani în organizarea pieței energiei electrice pentru ziua următoare, a pieței energiei electrice pe parcursul zilei și a pieței organizate a contractelor bilaterale de energie electrică precum și experiență de minim 3 ani în funcționarea cuplată internațional a piețelor;

c) Operatorul proprietar dovedește capacitatea de a asigura cuplarea efectivă a pieței energiei electrice pentru ziua următoare și a pieței energiei electrice pe parcursul zilei din Republica Moldova cu piețele similare integrate la nivel european.

(3) Agenția eliberează operatorului desemnat licență pentru operarea pieței de energie electrică.

(4) Agenția elaborează Regulamentul de desemnare a Operatorului Pieței de Energie Electrică Desemnat, pe baza cerințelor din Art.6 al Regulamentului 2015/1222/UE de stabilire a unor linii directe privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor.

(5) La solicitarea operatorului pieței de energie electrică, Agenția verifică îndeplinirea cerințelor din Regulamentul prevăzut la alin.(4) și în cazul în care acestea sunt îndeplinite desemnează Operatorul Pieței de Energie Electrică Desemnat ce este însărcinat cu realizarea cuplării internaționale a pieței pentru ziua următoare și a pieței pe parcursul zilei. Desemnarea se efectuează pentru o perioadă inițială de 6 ani, cu posibilitatea de prelungire.

(6) Activitatea Operatorului Pieței de Energie Electrică Desemnat este monitorizată de Agenție iar Agenția are dreptul să revoce desemnarea în condițiile în care cerințele stabilite de legislație pentru acest operator nu sunt îndeplinite.”

18. Articolul 84 alineatul (8) după cuvintele „pe piața organizată” se completează cu textul „inclusiv prin mecanisme reglementate în conformitate cu prezenta lege”.

19. Se completează cu Articolul 84¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 84¹ Registrul participanților la piața angro a energiei electrice

(1) Participanții la piața angro a energiei electrice care efectuează tranzacții cu produse energetice angro sau care manifestă interesul de a participa la astfel de tranzacții prin intermediul notificărilor de tranzacționări sunt obligați să se înregistreze în Registrul participanților la piața angro.

(2) Prin derogare de la art. 1 Legea nr. 71/2007 cu privire la registre, Agenția instituie și ține Registrul participanților la piața angro cu respectarea formatului și a cerințelor stabilite în cadrul Comunității Energetice, precum și a cerințelor stabilite în prezentul articol.

(3) Registrul participanților la piața angro se actualizează în mod continuu și conține, fără a se limita la acestea, cel puțin următoarele informații despre fiecare participant la piața angro a energiei electrice:

- a) codul unic de identificare;*
- b) codul fiscal, numărul de înregistrare pentru TVA;*
- c) adresa sediului principal/adresa de domiciliu;*
- d) persoanele responsabile pentru deciziile operaționale ale participantului respectiv și pentru cele referitoare la tranzacții;*
- e) beneficiarul final al activităților de tranzacționare ale participantului respectiv;*
- f) alte informații care permit identificarea participantului respectiv.*

(4) Procedura de înregistrare și modul de actualizare a Registrului participanților la piața angro se stabilesc în regulamentul elaborat și aprobat de Agenție.

(5) Participanții la piața angro a energiei electrice sunt obligați să se înregistreze în Registrul participanților la piața angro în modul stabilit în Regulamentul privind modul de ținere a acestui Registru aprobat de Agenție, înainte de a efectua o tranzacție cu produse energetice angro.

(6) *Participanții înregistrați în Registrul participanților la piața angro sunt obligați să notifice Agenția, în termenele stabilite în Regulamentul menționat la alineatul (4), despre orice modificare a informațiilor prezentate anterior în cererea de înregistrare.*

(7) *Executarea obligației de a se înregistra în Registrul participanților la piața angro nu îl exonerează pe participantul respectiv de sarcina de a îndeplini alte obligații ce îi incumbă în conformitate cu prezenta lege și cu Regulile pieței energiei electrice, inclusiv obligațiile ce îi revin în calitate de parte responsabilă de echilibrare.*

(8) *Agenția transmite informațiile din Registrul participanților la piața angro Comitetului de reglementare al Comunității Energetice în termenele și condițiile stabilite în cadrul Tratatului Comunității Energetice.*

(9) *Cererea de înregistrare în calitate de participant la piața angro a energiei electrice, depusă repetat la Agenție de un participant înregistrat la piața energiei electrice, permite modificarea listei activităților prestate care au fost specificate pentru respectivul participant al pieței”.*

(10) *Prelucrarea datelor cu caracter personal în cadrul Registrului participanților la piața angro se va opera în conformitate cu prevederile Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.*

20. Articolul 85:

La alineatul (3) litera b) după cuvintele „de concurență” se completează cu următorul text „de lichiditate”.

21. Se completează cu Articolul 85¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 85¹. Derogări de la mecanismele de piață pe piața energiei electrice.

(1) În cazul în care numărul vânzătorilor potențiali de energie electrică, furnizorilor de servicii de echilibrare sau de servicii de sistem nu permite organizarea licitațiilor pentru procurarea energiei electrice, serviciilor de echilibrare, Agenția este în drept să aprobe derogări de la mecanismele de piață pentru asigurarea vânzării energiei electrice sau a serviciului respectiv și să aprobe prețuri provizorii din oficiu.

(2) Agenția aprobă prețuri provizorii din oficiu pentru energia electrică produsă utilizând informațiile disponibile privind prețurile aferente contractelor bilaterale de achiziționare a energiei electrice până la apariția disfuncționalității pe piața energiei electrice. În perioada disfuncționalității stabilite de Agenție, prețul energiei electrice de echilibrare livrată de producător se aprobă prin hotărârea Agenției.

(3) În cazul în care Agenția constată dispariția disfuncționalităților, stabilite conform articolului 81¹, Agenția stabilește termenele și condițiile pentru trecerea la funcționarea piețelor organizate conform Regulilor pieței energiei electrice”.

22. După denumirea capitolului XII se introduce textul: „Secțiunea 1 Prevederi generale”.

23. Capitolul XII se completează cu secțiunea a 2-a cu următorul cuprins:

„Secțiunea a 2-a

Prevederi specifice privind integritatea și transparența pieței angro a energiei electrice. Monitorizarea pieței de energie electrică”

„Articolul 85². Interdicții privind tranzacțiile bazate pe informații privilegiate

(1) Persoanelor fizice sau juridice care dețin informații privilegiate li se interzice:

a) să folosească aceste informații pentru a dobândi, înstrăina sau pentru a încerca să dobândească ori să înstrăineze, pentru sine sau pentru o terță persoană, în mod direct sau indirect, produse energetice angro la care se referă informațiile în cauză;

b) să divulge aceste informații altei persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în baza legii sau în cadrul exercitării muncii, profesiei sau funcțiilor persoanei respective, cu informarea acesteia în legătură cu faptul că informațiile comunicate sunt privilegiate;

c) să recomande altei persoane să dobândească sau să înstrăineze ori să determine altă persoană să dobândească sau să înstrăineze, în baza informațiilor privilegiate, produsele energetice angro la care se referă informațiile în cauză.

(2) Interdicțiile stabilite la alineatul (1) se aplică următoarelor persoane care dețin informații privilegiate:

a) membrilor organului administrativ, de conducere sau de supraveghere al unei întreprinderi;

b) persoanelor care dețin cote în capitalul social al unei întreprinderi;

c) persoanelor care au acces la informații prin exercitarea muncii, profesiei sau funcțiilor;

d) persoanelor care au dobândit astfel de informații prin activități infracționale;

e) persoanelor care cunosc sau trebuie să cunoască faptul că informațiile sunt privilegiate.

(3) Prevederile alineatului (1) lit. a) și c) nu se aplică operatorului sistemului de transport la procurarea energiei electrice în vederea asigurării funcționării sigure și fiabile a sistemului electroenergetic conform obligațiilor ce îi revin potrivit articolul 30.

(4) Prevederile alineatelor (1)–(3) nu se aplică:

a) tranzacțiilor realizate pentru a achita o obligație scadentă de dobândire sau înstrăinare a unor produse energetice angro, în cazul în care această obligație decurge dintr-un contract încheiat sau dintr-un ordin de tranzacționare emis înainte ca persoana vizată să intre în posesia unor informații privilegiate;

b) tranzacțiilor realizate de producătorii de energie electrică al căror scop este de a-și acoperi pierderile imediate, cauzate de întreruperile neplanificate, dacă fără realizarea acestora participantul la piața energiei electrice nu ar putea să-și îndeplinească obligațiile contractuale existente sau dacă astfel de acțiuni sunt întreprinse cu acordul operatorului sistemului de transport în vederea asigurării funcționării sigure și fiabile a sistemului electroenergetic. Producătorii de energie electrică care realizează asemenea tranzacții sunt obligați să prezinte Agenției informații cu privire la tranzacțiile respective;

c) participanților la piața energiei electrice care acționează în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul energiei electrice și cu Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul energiei electrice, în cazul în care se constată apariția situației excepționale în sectorul energiei electrice, iar mecanismele de piață pe întreg teritoriul țării au fost suspendate. În acest caz, Agenția asigură publicarea informațiilor privilegiate în conformitate cu prevederile articolul 85³.

(5) În cazul în care persoana care deține informații privilegiate este o persoană juridică, interdicțiile stabilite la alineatul (1) se aplică în egală măsură persoanelor fizice care participă în numele persoanei juridice respective la luarea deciziei privind realizarea tranzacției.

(6) În cazul în care se difuzează informații în scop jurnalistic sau ca expresie artistică, o astfel de difuzare a informațiilor se evaluează ținându-se cont de actele normative care reglementează libertatea presei și libertatea de exprimare în alte mijloace media, cu excepția cazului în care:

a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză; sau

b) divulgarea sau difuzarea informațiilor respective se face cu intenția de a induce piața în eroare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro.

Articolul 85³. Obligația de a publica informații privilegiate

(1) Participantul la piața energiei electrice este obligat să facă publice în mod efectiv și în timp util informațiile privilegiate deținute cu privire la activitatea comercială sau la instalațiile pe care le deține ori le controlează acesta, întreprinderea-mamă sau o întreprindere înrudită a acestuia sau de ale căror aspecte operaționale este responsabil în totalitate sau parțial respectivul participant sau întreprinderea-mamă ori întreprinderea înrudită a acestuia. Se supun publicării informațiile care se referă la capacitatea și utilizarea instalațiilor de producere, a instalațiilor de utilizare sau a rețelelor de transport al energiei electrice, inclusiv informațiile referitoare la indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestora, în conformitate cu criteriile stabilite de Agenție prin hotărârea aprobată conform alin.(5).

(2) Un participant la piața energiei electrice poate amâna în mod excepțional, pe propria răspundere, publicarea unor informații privilegiate pentru a nu aduce atingere intereselor sale legitime, cu condiția că omisiunea în cauză nu induce în eroare publicul, iar participantul la piața energiei electrice poate asigura confidențialitatea respectivelor informații și nu ia decizii cu privire la tranzacționarea de produse energetice angro pe baza acestor informații. Participantul la piața energiei electrice este obligat să notifice fără întârziere Agenția despre acest fapt, cu prezentarea motivelor care justifică amânarea publicării informațiilor în cauză.

(3) Dacă, în cadrul exercitării obișnuite a muncii, a profesiei sau a funcțiilor, un participant la piața energiei electrice, un angajat sau reprezentant al său divulgă informații privilegiate legate de un produs energetic angro, în conformitate cu articolul 97¹ alineatul (1) lit. b), participantul respectiv, angajatul sau reprezentantul acestuia trebuie să se asigure ca informațiile respective să fie publicate în mod efectiv, simultan și complet. În cazul divulgării neintenționate, participantul la piața energiei electrice este obligat să se asigure ca informațiile să fie publicate în mod efectiv și complet cât mai repede posibil după respectiva divulgare neintenționată.

(4) Cerința stabilită la alineatul (3) nu se aplică în cazul în care persoana care primește informațiile are obligația de a păstra confidențialitatea în conformitate cu actele normative în vigoare, cu dispozițiile statutare sau cu clauzele contractuale.

(5) Agenția aprobă hotărârea privind stabilirea criteriilor care trebuie întrunite pentru asigurarea respectării obligațiilor de publicare în mod efectiv, simultan, complet și în timp util a informațiilor privilegiate, precum și modul de publicare a acestora.

(6) Executarea obligațiilor stabilite la alineatele (1) și (2) nu exonerează participanții la piața energiei electrice de îndeplinirea cerințelor stabilite în prezenta lege și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție privind publicarea informațiilor, în special privind termenul și modul de publicare a acestora.

(7) Prevederile alineatelor (1) și (2) nu aduc atingere dreptului participanților la piața energiei electrice de a amâna divulgarea informațiilor sensibile privind protecția infrastructurii critice dacă

informațiile respective se consideră a fi secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată.

Articolul 85⁴. *Obligațiile persoanelor care intermediază tranzacții cu titlu profesional*

(1) Orice persoană fizică sau juridică care intermediază cu titlu profesional tranzacții cu produse energetice angro este obligată să își desfășoare activitatea cu respectarea prevederilor articolului 85² și ale articolului 85⁵ alineat (1). În cazul în care are motive întemeiate să suspecteze că o tranzacție ar putea încălca prevederile articolului 85² sau ale articolului 85⁵ alineat (1), persoana respectivă este obligată să notifice fără întârziere Agenția despre acest fapt.

(2) Activitatea de intermediere a tranzacțiilor presupune prestarea serviciilor de organizare a tranzacțiilor pentru:

a) crearea circumstanțelor necesare sau oferirea de asistență părților terțe (cumpărător sau vânzător) astfel încât să fie încheiată o tranzacție angro cu energie electrică (să se influențeze în mod direct asupra încheierii tranzacției); sau

b) oferirea unui instrument sau a unor mijloace care să faciliteze încheierea de tranzacții cu produse energetice angro de către părți terțe (cumpărător sau vânzător), și care nu se limitează doar la furnizarea mijloacelor prin intermediul cărora părțile terțe pot comunica între ele.

Articolul 85⁵. *Interzicerea manipulării pieței energiei electrice*

(1) Se interzice manipularea sau tentativa de manipulare a pieței energiei electrice.

(2) În sensul prezentei legi, manipularea pieței include una dintre următoarele acțiuni:

1) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro:

a) care oferă sau sunt susceptibile de a oferi indicații false sau înșelătoare în ceea ce privește oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

b) care stabilesc sau prin care se încearcă stabilirea, în mod artificial, prin acțiunea uneia sau mai multor persoane care acționează în mod concertat, a prețului unuia sau mai multor produse energetice angro, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul de tranzacționare dovedește că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin de tranzacționare sunt conforme cu practicile de piață admise pe respectiva piață angro a energiei electrice;

c) care utilizează sau prin care se încearcă utilizarea unui instrument fictiv sau a unei alte forme de înșelăciune sau abuz de încredere, care transmit sau sunt de natură să transmită informații false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

2) difuzarea, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv al internetului, sau prin orice alte mijloace, a unor informații care oferă ori sunt susceptibile de a oferi mesaje false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro, inclusiv răspândirea de zvonuri și difuzarea de informații false sau înșelătoare, dacă persoana care a difuzat informațiile știa sau trebuia să știe că acestea sunt false sau înșelătoare.

Articolul 85⁶. *Monitorizarea pieței energiei electrice*

(1) Agenția monitorizează piața energiei electrice și, în conformitate cu prevederile articolului 14¹ din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, este în drept să colecteze informații cu privire la posibilele încălcări pe piața energiei electrice din oficiu, la sesizarea unui organ central de specialitate al administrației publice, a unei alte autorități publice, inclusiv a Consiliului

Concurenței, la cererea unui participant la piața energiei electrice sau la sesizarea Comitetului de reglementare al Comunității Energetice.

(2) Agenția este în drept să solicite de la participantul la piața energiei electrice, de la persoana care intermediază tranzacții cu titlu profesional sau de la altă persoană care este în legătură cu oricare dintre aceștia prezentarea, în formă scrisă, a informațiilor sau a documentelor necesare în legătură cu exercitarea funcției de monitorizare a integrității și transparenței pieței energiei electrice.

(3) Agenția elaborează și adoptă hotărârea privind setul de cerințe cu privire la examinarea denunțurilor (sesizărilor).

(4) În vederea exercitării funcției de monitorizare a pieței, Agenția efectuează controale sau inițiază investigații în temeiul articolului 7 alineat (3) litera i) și articolului 8 alineat (1) litera a), b) și c). Participanții la piața energiei electrice sunt obligați să coopereze cu Agenția și să prezinte informațiile necesare, să se abțină de la obstrucționarea în orice mod a Agenției la efectuarea controalelor și realizarea investigațiilor.

(5) Anual, Agenția prezintă Secretariatului Comunității Energetice și publică un raport cu privire la activitățile sale de monitorizare a pieței. În acest raport, Agenția evaluează funcționarea și transparența unor categorii diverse de piețe și modalități de realizare a tranzacțiilor comerciale și poate face recomandări Secretariatului Comunității Energetice cu privire la regulile, standardele și procedurile specifice pieței care ar putea îmbunătăți integritatea pieței și funcționarea pieței interne. De asemenea, Agenția poate evalua dacă introducerea unor cerințe minime pentru piețele organizate ar putea contribui la o creștere a transparenței pieței.

Articolul 85⁷. Atribuțiile Agenției la realizarea investigațiilor pe piața energiei electrice

(1) Agenția inițiază investigații pe piața energiei electrice, la recepționarea unei cereri sau din oficiu, inclusiv în cazul în care constată existența unor circumstanțe care indică faptul că o persoană nu respectă sau încalcă prevederile articolelor 85²–85⁵.

(2) Investigațiile se realizează cu respectarea principiilor și a procedurii stabilite în prezenta lege și în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.

(3) În cadrul investigației, Agenția exercită drepturile stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, precum și următoarele drepturi specifice:

a) de a efectua, împreună cu Consiliul Concurenței, controale comune pe piața energiei electrice;

b) la constatarea circumstanțelor care indică nerespectarea sau încălcarea uneia sau mai multor prevederi ale prezentului capitol și săvârșirea unei infracțiuni prevăzute de Codul penal, de a informa organele de drept competente cu privire la rezultatele și finalitatea procedurii administrative desfășurate în conformitate cu prezenta lege;

c) de a coopera cu autoritățile de reglementare din domeniul financiar-fiscal, precum și cu alte autorități de reglementare sub egida Comitetului de reglementare al Comunității Energetice.

(4) Orice acțiune întreprinsă de Agenție în temeiul prezentului articol trebuie să corespundă principiului proporționalității.

Articolul 85⁸. Cooperarea la nivel național și regional în contextul monitorizării pieței energiei electrice

(1) În legătură cu monitorizarea integrității și a transparenței pieței energiei electrice, în conformitate cu prezentul articol și cu Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, Agenția

colaborează cu autoritățile de reglementare din țările vecine și din țările părți ale Comunității Energetice, cu Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, cu alte autorități de resort și cu organele de drept din Republica Moldova, inclusiv cu Consiliul Concurenței, prin diverse mijloace, care includ, fără a se limita la acestea, schimbul de informații și încheierea, la necesitate, a memorandumurilor de înțelegere.

(2) Agenția colaborează cu Comisia Națională a Pieței Financiare prin schimb de informații privind instrumentele derivate ale energiei electrice, precum și prin alte mijloace, inclusiv prin încheierea memorandumurilor de înțelegere.

(3) Agenția informează Comitetul de reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice atunci când există motive rezonabile să suspecteze că pe piața energiei electrice din Republica Moldova se întreprind sau au fost întreprinse acțiuni care contravin prevederilor prezentului capitol, oferind informații cât mai detaliate posibil în legătură cu acțiunile respective.

(4) În cazul în care există bănuieli rezonabile că în altă țară parte a Comunității Energetice sunt întreprinse acțiuni care influențează piața angro a energiei electrice sau prețurile produselor energetice angro din Republica Moldova și care contravin principiilor privind excluderea abuzului pe piață și a manipulării pieței, stabilite în prezenta lege, Agenția este în drept să notifice despre acest fapt Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice și să solicite luarea măsurilor necesare pentru atenuarea/eliminarea impactului acțiunilor respective.

(5) Agenția sesizează Consiliul Concurenței în cazul în care există motive întemeiate să suspecteze că pe piața energiei electrice din Republica Moldova se întreprind sau au fost întreprinse acțiuni care pot constitui încălcări ale Legii concurenței nr. 183/2012, inclusiv în legătură cu potențiale acțiuni de concentrare economică, și notifică despre acest fapt Comitetul de reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice.

(6) La sesizarea Comitetului de reglementare al Comunității Energetice privind o presupusă încălcare a prevederilor prezentului capitol, Agenția transmite informațiile solicitate sau, după caz, inițiază o investigație în legătură cu presupusa încălcare notificată și întreprinde măsurile necesare pentru remedierea încălcărilor identificate. În cazul în care nu este posibilă prezentarea informațiilor solicitate în termenele stabilite, Agenția notifică Comitetul de reglementare al Comunității Energetice despre acest fapt, precum și despre motivele justificative.

(7) Prin derogare de la prevederile alineatului (6), Agenția este în drept să refuze să dea curs solicitării Comitetului de reglementare al Comunității Energetice în cazul în care:

- a) aceasta ar putea afecta suveranitatea sau securitatea națională;
- b) autoritățile naționale competente au inițiat deja o procedură judiciară pentru aceleași fapte/acțiuni și împotriva aceluiași persoane;
- c) instanța de judecată a pronunțat o hotărâre definitivă și irevocabilă în privința persoanelor respective cu privire la aceleași fapte comise.

(8) În cazul refuzului conform alineatului (7), Agenția informează în modul corespunzător Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, prezentând informații detaliate privind procedurile inițiate sau hotărârile adoptate de autoritățile/instanțele de judecată naționale.

Articolul 85⁹. Nedivulgarea informațiilor confidențiale. Transparența. Secretul profesional. Protecția datelor

(1) Agenția este obligată să se abțină de la divulgarea informațiilor confidențiale obținute în conformitate cu articolul 85³ alineat (2), a informațiilor obținute în cadrul exercitării atribuțiilor stabilite la articolele 85⁶ și 85⁷, precum și a altor informații oficiale cu accesibilitate limitată obținute în cadrul exercitării funcției de monitorizare a pieței energiei electrice și în legătură cu aceasta. Agenția întreprinde măsurile necesare pentru a asigura confidențialitatea, integritatea și protecția informațiilor respective, precum și măsurile menite să prevină utilizarea necorespunzătoare a acestor informații și accesul neautorizat la acestea.

(2) Sub rezerva respectării secretului profesional, Agenția este în drept să publice o parte din informațiile pe care le deține, cu condiția ca informațiile confidențiale din domeniul afacerilor sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată care vizează anumiți participanți la piața energiei electrice sau anumite tranzacții ori piețe individuale să nu fie divulgate și să nu poată fi deduse.

(3) Agenția pune la dispoziție, în scopuri științifice, baza de date comerciale de care dispune, ce conține date care nu sunt sensibile din punct de vedere comercial, în conformitate cu cerințele privind confidențialitatea informațiilor stabilite în prezenta lege și în alte acte normative aplicabile.

(4) Informațiile indicate la alineatele (2) și (3) se publică sau se prezintă în scopul îmbunătățirii transparenței pieței energiei electrice și doar dacă este puțin probabil ca acestea să ducă la denaturarea concurenței pe piața energiei electrice. Agenția distribuie informațiile în mod echitabil, în conformitate cu o procedură transparentă, stabilită într-un regulament elaborat și aprobat de Agenție, care se publică pe pagina sa web oficială.

(5) Informațiile confidențiale care sunt obținute sau transmise în conformitate cu prezentul capitol fac obiectul cerinței privind respectarea secretului profesional.

(6) Obligația de păstrare a secretului profesional se aplică:

a) persoanelor care lucrează sau care au lucrat pentru Agenție, pentru Consiliul Concurenței, pentru alte autorități publice care au intrat în posesia informațiilor stabilite la alineatul (1);

b) experților mandatați de Agenție, de Consiliul Concurenței sau de alte autorități publice care obțin informații cu caracter confidențial în conformitate cu prezentul capitol.

(7) Informațiile confidențiale obținute de către persoanele indicate la alineatul (6) în cadrul exercitării funcțiilor lor nu pot fi divulgate niciunei alte persoane sau autorități decât într-o formă prescurtată, anonimată sau agregată, care să nu permită identificarea niciunui participant la piața energiei electrice, cu excepția cazurilor în care obligația de divulgare este stabilită expres în prezenta lege sau în alte acte normative.

(8) Agenția, autoritățile publice sau persoanele care obțin informații confidențiale în conformitate cu prezenta lege sunt în drept să le utilizeze exclusiv în scopul exercitării atribuțiilor stabilite prin prezenta lege. Organele centrale de specialitate ale administrației publice, alte autorități publice sau persoane pot utiliza aceste informații doar în scopul pentru care le-au fost furnizate sau în cadrul unor proceduri administrative sau judiciare în legătură cu exercitarea atribuțiilor lor. Organul central de specialitate al administrației publice sau autoritatea publică ce a primit informațiile respective este în drept să le utilizeze în alte scopuri cu condiția obținerii acordului Agenției, al autorităților sau al persoanelor care au comunicat informațiile respective.

(9) Agenția elaborează și adoptă hotărârea cu privire la cerințele ce țin de protecția datelor la colectarea și prelucrarea informațiilor în contextul exercitării funcției de monitorizare a pieței energiei electrice, cu respectarea actelor normative care reglementează protecția datelor.”

24. Articolul 86:

Alineatul (2):

Se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) prețurile reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune, care țin cont de necesitatea furnizorului de ultimă opțiune să procure energie electrică la prețuri mai mari decât prețurile de procurare a energiei electrice conform contractelor bilaterale, pe parcursul unor perioade scurte de timp””;

Se completează cu litera h) cu următorul cuprins:

„h) prețuri reglementate pentru cantitățile de energie electrică sau de servicii oferite prin mecanisme reglementate stabilite în conformitate cu prevederile prezentei legi”.

i) prețuri provizorii pentru energia electrică produsă, în situații de disfuncționalitate pe piața energiei electrice”.

25. Articolul 87:

Alineatul (3) Litera a) se modifică prin substituirea textului „– cheltuielilor aferente consumului tehnologic și pierderilor de energie electrică din rețelele electrice de distribuție, al căror nivel nu-l va depăși pe cel efectiv înregistrat în anul precedent;” cu textul „– cheltuielilor aferente consumului tehnologic și pierderilor de energie electrică din rețelele electrice de distribuție, al căror nivel nu-l va depăși pe cel efectiv înregistrat în anul precedent, cât și a stimulentei în mărime de 50% din valoarea reducerii cheltuielilor respective înregistrată pe parcursul anului”.

se completează cu două liniițe cu următorul cuprins:

„- componentei de echitate, care reprezintă obligațiuni de plată reciprocă ca urmare a relației contractuale;”

- componenta de compensare a decalajului între plățile furnizorilor/operatorilor de sistem către terți și colectarea plăților de la consumatorii finali/utilizatorii de rețea, fie din fonduri proprii, împrumuturi și/sau devieri tarifare”.

Litera g) se abrogă.

26. Articolul 95:

Alineatul (1) se completează cu j) cu următorul cuprins:

„j) refuzul titularului de licență de a înregistra contractele de achiziționare a energiei electrice la operatorul pieței energiei electrice”.

Se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de la 10% la 15% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, a altor persoane juridice pentru neexecutarea hotărârilor Agenției pe subiecte ce țin de disfuncționalitatea pieței energiei electrice. În acest caz, hotărârile Agenției privind aplicarea sancțiunii financiare nu se suspendă de către instanța de judecată.”

27. Se completează cu Articolele 95¹ și 95² cu următorul cuprins:

„Articolul 95¹. Sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței angro a energiei electrice

(1) Pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, Agenția aplică, cumulativ sau separat, următoarele sancțiuni:

a) declarația de nerespectare;

b) avertismentul sau avertismentul public;

c) sancțiunea financiară stabilită la articolul 95²;

d) anunțarea publică a declarației de nerespectare și a sancțiunii aplicate, cu excepția cazului în care acestea nu pot fi făcute publice pe motivul existenței unui interes public conflictual prevalent sau a unui alt motiv cu caracter sensibil. În măsura posibilităților, pentru a atenua posibilele efecte ale publicării declarației de nerespectare sau a sancțiunii aplicate asupra potențialului interes public, Agenția este în drept să publice părți anonimizate ale hotărârii prin care s-a dispus sancțiunea în cauză.

(2) La determinarea tipurilor de sancțiuni, a mărimii sancțiunilor financiare pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, precum și a efectelor cumulate ale acestora, Agenția va ține cont de următoarele circumstanțe:

a) gravitatea încălcării, inclusiv durata și frecvența;

b) profiturile acumulate și/sau pierderile cauzate ori alte efecte adverse ce au avut loc, inclusiv impactul asupra stabilității și încrederii pe piața angro a energiei electrice;

c) consolidarea poziției dominante sau a puterii semnificative pe piața energiei electrice a întreprinderii respective în rezultatul nerespectării sau încălcării obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹;

d) existența încălcărilor anterioare;

e) atitudinea de cooperare a participanților la piața energiei electrice pe parcursul investigațiilor, inclusiv încetarea încălcării din propria voință, precum și alte împrejurări care demonstrează voința lor de a facilita examinarea încălcărilor.

(3) Agenția aprobă, prin hotărâre, criteriile utilizate pentru stabilirea sancțiunilor specifice și pentru cuantificarea sancțiunilor financiare, ținând cont de prevederile alineatului (2) și de cele mai bune practici ale statelor membre ale Comunității Energetice.

(4) Părțile terțe sunt în drept să solicite despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de către participanții la piața energiei electrice care au încălcat una sau mai multe dintre cerințele stabilite la articolele 85² - 85⁹ din prezenta lege, în conformitate cu prevederile Codului civil”.

„Articolul 95². Sancțiuni financiare pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței energiei electrice

(1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:

a) refuzul de a publica informațiile privilegiate în termenele și modul stabilite de Agenție;

b) refuzul participantului la piața energiei electrice de a permite efectuarea controalelor și a inspecțiilor dispuse de către Agenție în contextul exercitării atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței energiei electrice sau obstrucționarea Agenției în efectuarea acestora.

(2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:

a) nepublicarea informațiilor privilegiate în termenele și modul stabilite la articolul 85³ alineatul (1);

b) divulgarea informațiilor privilegiate unei alte persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în cadrul exercitării muncii, profesiei sau a funcțiilor persoanei respective;

c) nerespectarea obligațiilor de prezentare a informațiilor solicitate de Agenție în legătură cu exercitarea atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței energiei electrice, a participanților la piața energiei electrice, inclusiv în legătură cu realizarea investigațiilor și efectuarea controalelor.

(3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor energetice pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:

a) utilizarea informațiilor privilegiate pentru a dobândi sau înstrăina, pentru sine sau pentru o terță persoană, în mod direct sau indirect, produse energetice angro la care se referă informațiile în cauză;

b) refuzul repetat de a publica informațiile privilegiate în termenele și modul stabilite de Agenție;

c) refuzul repetat de a prezenta informațiile solicitate de Agenție în legătură cu exercitarea atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței energiei electrice, a participanților la piața energiei electrice, inclusiv în legătură cu realizarea investigațiilor și efectuarea controalelor;

d) refuzul repetat al participantului la piața energiei electrice de a permite efectuarea controalelor și a inspecțiilor dispuse de către Agenție în contextul exercitării atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței energiei electrice sau obstrucționarea repetată a Agenției în efectuarea acestora;

e) tentativa de manipulare a pieței;

f) manipularea pieței.

(4) În cazul nerespectării sau al încălcării obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹ care a condus sau a contribuit la consolidarea poziției dominante sau a puterii semnificative pe piața energiei electrice a unei întreprinderi de energie electrică existente, sancțiunile care urmează a fi aplicate conform prezentului articol se majorează după cum urmează:

a) până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alineatul (1);

b) până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alineatul (2);

c) până la 10% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alineatul (3).

(5) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de la 10% la 15% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, a altor persoane juridice pentru neexecutarea hotărârilor Agenției pe subiecte ce țin de disfuncționalitatea pieței energiei electrice. În acest caz, hotărârile Agenției privind aplicarea sancțiunii financiare nu se suspendă de către instanța de judecată.

(6) Mijloacele bănești obținute din aplicarea sancțiunilor financiare se virează integral în bugetul de stat.

28. Articolul 96:

Alineatul (4) se completează cu următorul text:

„Prin derogare de la art. 68 alin. (6), art. 72 alin. (1) și art. 73 alin. (8), pentru locurile de consum la care consumatorii finali au decis să procure energie electrică la prețuri de piață, în

bază de contract negociat bilateral, între furnizor și aceștia, și care ulterior și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza energie electrică) și nu pot să își aleagă un alt furnizor și să semneze contracte de furnizare a energiei electrice la preț negociabil, sânt în drept să solicite semnarea contractelor de furnizare a energiei electrice, în condiții reglementate, cu furnizorii care asigură furnizarea energiei electrice consumatorilor finali în contextul obligației de serviciu public de ultimă opțiune stabilite la art. 73”.

Alineatul (14) va avea următorul cuprins:

(14) Piața energiei electrice pentru ziua următoare, piața energiei electrice pe parcursul zilei, piața de echilibrare, , piața serviciilor de sistem și piața organizată a contractelor se vor institui în n conformitate cu hotărârea Agenției, care se consultă public și se publică în Monitorul Oficial, după desemnarea operatorului pieței energiei electrice”.

Se completează cu alineatele (14¹) și (14²) cu următorul cuprins:

„(14¹) Termenele de stabilire a pieței energiei electrice pentru ziua următoare și pe piața energiei electrice pe parcursul zilei nu pot depăși cu mai mult de 12 luni data desemnării de către Guvern a operatorului pieței energiei electrice”.

„(14²) Până la crearea condițiilor de funcționare concurențială a pieței energiei electrice de echilibrare și a pieței serviciilor de sistem, Agenția stabilește mecanisme reglementate de funcționare în conformitate cu Articolul 85¹”.

La alineatul (15) textul „în termenul stabilit la alineatul (14)” se exclude.

Se completează cu alineatul (16¹) cu următorul cuprins:

„(16¹) Pentru testarea efectelor tarifelor cu prețuri diferențiate în funcție de orele de consum asupra comportamentului de consum al consumatorilor, furnizorii de energie electrică la tarife reglementate calculează prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare relevante și le propun Agenției spre aprobare iar Agenția aprobă aceste tarife prin derogare de la prevederile art. 7 alin. (2) lit. a) și art. 87 al prezentei legi, în vederea aplicării tarifelor în cadrul proiectelor demonstrative, la consumatorii implicați în proiectul demonstrativ. La determinarea acestor prețuri reglementate Agenția va lua în considerare cheltuielile și costurile justificate suportate de furnizorul serviciului universal ce urmează a fi recuperate prin aplicarea prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum de la consumatorii finali respectivi pe perioada de desfășurare a proiectelor. Furnizorul serviciului universal prezintă Agenției calculele și justificările necesare în scopul determinării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum”.

Art. II. – Articolul 214 din Codul Administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 309-320, art. 466), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (10) cu următorul cuprins:

„(10) Nu pot fi suspendate hotărârile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică privind aplicarea sancțiunilor pentru neexecutarea hotărârilor Agenției pe subiecte ce țin de disfuncționalitatea pieței energiei electrice”.

Art. III. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Igor GROSU